

Društvo za raziskovanje jam Ljubljana

Luize Pesjakove 11, SI-1000 Ljubljana, Slovenija

Številka: 260124 – 5/MP

Datum: 24.1.2006

Ministrstvo za okolje in prostor
dr. Janez Podobnik, minister

Dunajska 48

1000 Ljubljana

ZADEVA: Javna pobuda za zavarovanje Planinskega polja

V zadnjem času je vse več informacij, da v Sloveniji potekajo priprave na izgradnjo Evropskega muzeja krasa. Kot jamarsko društvo, ki je v svoji bogati zgodovini od ustanovitve leta 1910 raziskalo precejšen del slovenskega podzemnega krasa, iz vsega srca pozdravljamo pobudo za njegovo ustanovitev.

Zelo pa nas skrbi umestitev načrtovanega muzeja v prostor. Iz časopisov smo izvedeli, da so se pobudniki Evropskega kraškega muzeja odločili za precej nenavadno zasnovo muzeja, ki so jo strnili v geslo »izjemna arhitektura na izjemnem kraju«. Kot možni lokaciji tega »izjemnega kraja« so izbrali dve lokaciji ob Planinskem polju.

Prva je »Pod stenami« nad ponornim severnim robom polja, druga pa v zatrepni steni nad vhodom v Planinsko jamo. Obe lokaciji ležita v izjemnem prostoru roba kraškega polja s številnimi površinskimi in podzemskimi kraškimi pojavi. Gradnja muzeja ne bi bil majhen poseg, prav nasprotno, skupna prostornina zidanega dela je 11.390 m³, od katerih naj bi jih kar 60 % vkopali v živo skalo roba polja. Ker sta obe lokaciji sredi gozdov, bi bilo treba ob muzeju zgraditi vso zahtevno prometno in drugo infrastrukturo za načrtovanih 100.000 obiskovalcev letno. Prometna infrastruktura bi v ta odmaknjeni prostor pripeljala tudi druge dejavnosti, ki so osredotočijo tam, kjer je velika zgoščitev turistov.

Med omenjenima lokacijama so snovalci muzeja kot bolj primerno izbrali lokacijo »Pod Stenami«, med drugim tudi zato, ker je gradnja v steni nad Planinsko jamo pravnoformalno težje izvedljiva. Ta del Planinskega polja, ki leži v občini Postojna, je namreč s kraškim robom in kraškimi pojavi ob njem zavarovan kot naravni spomenik.

Tako vse kaže, da so se prizadevanja pobudnikov usmerila na lokacijo »Pod Stenami«. Pobudniki načrtujejo gradnjo s polja navzgor, kar bi v nasprotju s trditvami načrtovalcev prizadelo tudi poplavno ravnico ponornega dela Planinskega polja, kjer bi bila locirana gradbena infrastruktura. Sama zgradba in načrtovane steklene galerije bi nepopravljivo degradirale krajinsko izpostavljen kraški rob polja nad ponori, z infrastrukturo pa bi posegli v komaj dostopne gozdove v zaledju polja. Kot jamarje nas še posebej skrbi, ker bi bila z gradnjo neposredno ali posredno prizadeta vrsta kraških jam (katerih gostota je tu, mimogrede, med največjimi v Sloveniji), obsežna gradbena dela, ki bi že zaradi prostornine izkopa mejila na kamnolom, pa bi posegla tudi v še neodkrito kraško podzemlje z nepredvidljivimi posledicami. V sklopu muzeja je predvidena tudi turistična ureditev dveh znanih jam v neposredni bližini roba polja, Vranje in Skednene jame, ki sta pomembni za jamarje in krasoslovce, za turistični obisk pa sta premajhni in predvsem odločno premalo atraktivni,

da bi ju bilo smiselno infrastrukturno urediti. Ker sta jami v zimskem času močno podhlajeni, tudi nimata pri turistu tako zelenih kapniških tvorb in s tega vidika nista primerni za turistični obisk.

Območje je v sonaravnem stanju in je naravovarstveno izjemno pomembno, saj je eden od biserov naravne dediščine Slovenije. Zato ne preseneča, da ima status naravne vrednote državnega pomena in ekološko pomembnega območja, poleg tega pa je opredeljeno kot območje Natura 2000. Hkrati je območje prav zato, ker je kraško, tudi izjemno ranljivo. Ta del polja, ki sega v občino Logatec, nima statusa naravnega spomenika in nima varstvenega režima, ki bi take posege izrecno prepovedoval. Da je del polja nezavarovan je izključno posledica tega, da je del polja v eni občini, del pa v drugi, prostorsko in vsebinsko pa se nezavarovani del v ničemer ne razlikuje od zavarovanega dela.

Prepričani smo, da ima z jamami izjemno bogat kraški svet ob robu našega najbolj tipičnega kraškega polja take kvalitete, da mora ostati nedotaknjen. Prav tako smo prepričani, da je v Sloveniji s skoraj 50 % kraškega ozemlja z dobro voljo in skupnimi močmi mogoče najti lokacijo za Evropski muzej krasa, ki bo ustrezala zahtevam muzeja in ne bo uničevala najlepših delov krasa, ki naj bi mu bil muzej posvečen.

Opozarjamo tudi na to, da bo gradnja na neprimerni lokaciji povzročila hude spore, v katerih bo izjemno dobra zamisel muzeja krasa izgubila podporo precejšnjega dela zainteresiranih javnosti iz vrst jamarjev in naravovarstvenikov ter mnogih krasoslovcev in domačinov. To bi bila kaj slaba popotnica za projekt, ki se z vso pravico ponaša s pridevnikom nacionalni. Prepričani smo, da bi morala biti lokacija izbrana s kar najširšim konsenzom in ne le znotraj iniciativnega odbora Evropskega muzeja krasa.

Zaradi vsega navedenega vas prosimo, da kot minister ministrstva, ki bo izdalo dovoljenja za gradnjo, poskrbite za izbor lokacije, ki s stališča varstva jam, krasa in celovitega varstva narave ne bo sporna.

Obenem vas kot društvo, ki deluje v javnem interesu na področju varstva narave, javno pozivamo, da nemudoma poskrbite za zavarovanje naravne vrednote državnega pomena Planinskega polja s kraškim obodom kot nedeljivim sestavnim delom polja in jamami – naravnimi vrednotami, ki ležijo v njegovem neposrednem zaledju in tako preprečite načrtovane posege.

Planinsko polje spada v skupino najmanj degradiranih kraških polj v celotnem dinarskem svetu. Planinsko polje je vrednota kot celota, zato ni nobenega vsebinskega razloga, da bi bil del polja zavarovan, drugi del pa bi bil zaradi drugačnih zgodovinskih okoliščin prepuščen na milost in nemilost načrtovalcem, ki imajo tako malo naravovarstvenega občutka, da so med 26 možnih lokacij vključili tudi lokacijo v steni udornice tik ob Malem naravnem mostu v Rakovem Škocjanu.

Pri pripravi odloka o zavarovanju smo s svojim poznavanjem kraškega polja in jam z veseljem pripravljene sodelovati.

S spoštovanjem,

Matjaž Pogačnik,
predsednik DZRJL

V vednost:

- Ministrstvo za kulturo, g. Vasko Simoniti, minister, Maistrova 10, 1000 Ljubljana;
- g. Janez Nagode, župan občine Logatec, Tržaška cesta 15, 1370 Logatec;
- Javni mediji.